

ÉLELTÜNK

XXXII. évf. 5. szám (32. Jahrg. Nr. 5)

Az európai magyar katolikusok lapja

2000. május

Édesanya

Nekem is adott az Isten jó édesanyját, aki nehéz munkával gondoskodott rólam, nevelt imádságos lélekkel, imádkozott értem és könnyezett sokat. Az otthonon belül és kívül tanultam meg, hogy szent az anya homlokredője, mert a szeretet mélyítette ki. És mert nem tudom, hogy megadhatom-e én még egykoron mindazt, amivel neki tartozom, – De ezzel a pár gondolattal akarom leróni a hála csekélyke adóját az iránt, akiről én is elmondhatom Szent Agostonnal, hogy szolgálád lettem, Uram, mert fia voltam szolgálódnak. Amivé lettem, anyám érdemeinek, imáinak köszönhetem.

Mindszenty

IMAKÖNYVEM

Aranykötésű imakönyvet
Hagyott rám örökül anyám,
Kis Jézus ingben, glóriában
Van a könyv első oldalán.
Sok év előtt egyik sarokba
Beírta jó anyám nevét,
Lehajtom a betűkre főmet,
Hogy fölüldözzen szellemét.

Nekem úgy tetszik, hogy csak
egyszer

Fehér ruhában láttam őt.
Tavaszi volt épp, a kedves ákác
Virágozott a ház előtt.
A lenző nap fényugára
Reszketett ajkán, zárt szemén.
Apám ott állt a ravatálnál,
És velem együtt sírt szegény.

Hogy elmosódtak a betűk! Mily
Sárgák s kopottak e lapok.
Rég volt, midőn ez imakönyvből
Még az anyám imádkozott.
Kék selyemzállal összeköve
Van itt hajambul egy kevés.
Aranyos fűrtémhez akkor
Nem illet még a szenvedés.

Írott imádság töredéke
Mellett van az anyám haja,
Emitt egy szentnek vézna képe
S egy régi, halvány Mária.
Elnézem...Éppen így viselt meg
A sors azóta engemet.
Sokszor szeretnék sírni, hogyha
Nem szégyellném a könnyeket.

Az Úr imádságát ütöm fel
(Kísérőm a nehéz uton),
S vizsgáztatást vegyít a kínhoz
A te imád, ó, Jézusom!
Imádság kell a szenvedőnek,
Akit a sors árván hagyott.
Úristen, és nem zúgóldom:
Legyen a te akaratod.

Föl nem panaszlom a világnak,
Csak szellemednek, jó anyám,
Milyen kopár volt ifjúságom,
S hogy mennyi bánat szállt rém.
Tártem, reméltem, megalázva
Idegenek közt éltem én;
De azt a régi imakönyvet
S emléked szentül őrizem.

Reviczky Gyula (1855-1889)

BETEKINTÉS A III. ÉVEZREDBE

Múltunk a reményünk - Krisztus a jövőnk

Saját keserű levében forog a világ. Az ember beleszédül a történelem suhanásába s szinte érzékelné sem tudja a rohanás századában az évezredváltás óriási jelentőségét, mint a folyómeder szélén mászó bogár, mely szilur-korszakból jurába mászik át s nem tudja, hogy évezredek határát csápjával fogja össze. Ezért szükséges megállnunk és elgondolkodnunk rajta, hogy mit vár el tőlünk a történelem Istene és magyarságunk, de az egyetemes emberiség iránti felelősségünk is ezen ezredév-váltás évében, ha már ilyen szerencsében volt részünk Isten kegyelméből, amelyet embermilliók nem élnek meg.

A Gaudium et Spes zsinati konstitúció így foglalja össze következtetéseit: az élet maga kérdéssé válik. Az emberiség óriási erőfeszítése a fejlődés irányában kétes eredményeket hozott. A mai ember sok mindent nyert a fejlődéssel, de – úgy látszik – két fontos tényezőt elveszített: a reményt és a szívbéli örömet. Az ezredforduló papjának ezért reményt és örömet kell nyújtania, ahogy Krisztus példát adott erre. Az útmutatást, a mai kor papja két forrásból merítheti: egyrészt korának az emberéből, mert az ő lelkébe kell reményt és örömet öntsön. Másrészt az ima csendjében megszólaló Krisztusból, aki szólni akar a kor emberéhez. Múltunk a reményünk – hirdeti milleniumi plakátunk, ezeréves Kárpátmedencei keresztény múltunkra utalva –, de Krisztus a jövőnk, biztat bennünket a 2000 éves kereszténység utolsó évében. A harmadik évezredbe lépésünkkor János 10,9-et idézzük: „Aki rajtam keresztül megy be, üdvözlő, kibejár és legelőre talál!”

A Szentatya az Európai Püspökök II. Színódusán 1999 október 1-23 között beszélt arról, hogy az első három évszázad keresztényei reményteljesen éltek, bár csak a földalatti katakombákban, vagy titkos gyülekező helyeken gyakorolhatták hitüket, mert tudták azt, hogy ha életüket szorosan összekötik Krisztussal, akkor biztos, hogy jobbra fordul sorsuk. Ezen reményben nem is csalatkoztak, mert Nagy Konstantin császár hamarosan felszabadította őket. A XX. század végének embere reményvesztett, mert különösen az utóbbi 80 évben annyi csalódás érte: ígéretésekkel félrevezették, becsapták, hazudtak neki, hogy már nem tud hinni emberi szónak, mert mindezekből csak gazdasági nyomorúság és társadalmi bizonytalanság szakadt a nyakába. S mindez azért van, mert akár magunk, akár mások hibájából de nem kötöttük eléggé össze életünket Krisztussal. Ki kell tárnunk mindenki előtt és lerombolni minden emberalkotta válaszfalat: legyen az vallási, nemzeti, kulturális, pozícióbeli, vagy bármilyen. Legyen az császár vagy utcaseprő, püspök vagy mosogatóasszony, mindenkinek egyforma emberi méltóságot adott az Isten s ezt

tisztelni kell benne. Fő hangsúlyt kapott az is, hogy a reményteljesebb harmadik évezredbe-lépést csak az Egyház és a civil társadalom szoros összefogása hozhatja meg. Az Egyház nem kíván uralkodni a civil társadalmon, de alárendelt viszonyt sem fogad el. Szolgálni akarja, de elvárja, hogy fogadják el szolgálatát és segítsék ebben. Tehát mellérendelt, partneri viszonyt öhajt. Ezért tekintette át 23 nap alatt az Európai Püspökök II. Színódusa 40 témakörben a ma embere minden fontosabb problémájának egész skáláját és felelősségteljesen döntött irányelveiben, melyet követni kell, hogy a harmadik évezredben valóban boldogabb, igazságosabb életet valósíthassunk meg. Konkrétan melyek a legfontosabb teendőink 2000-ben, hogy reményteljesen léphessünk a 2001be?

Visszanézi eddigi életünkre: mi volt jó, azt erősíteni, újabb elhatározásokat tenni. Ami helytelen volt, leépíteni. S főként hálát adni az eddig Istentől kapott jókért, mert ez a jövőendő segítség biztosítéka.

Öntudatosabban kell dolgoznunk, mert Isten számon kéri egyszer tőlünk, hogy fizikai és szellemi képességeinket kamatoztattuk-e szeretteinken kívül a köz javára is. Ki kell lépünk végre önközpontú életstílusunkból.

„Nincsen zsebem, tarisznyám kincsre,
pénzre,
egyetlen rejtéktárcám a szívem
és bent az Isten forradalmi pénze:
a szeretet ragyog tündérien.”
Írja Mécs László.

Egyetemes emberszeretetünk mellett Istentől rendelt kötelességünk az ősi szülőföld szeretete, nyelvünk, kultúránk, hagyományaink ápolása, védelme. Erre figyelmeztet ezer éves keresztény múltunk, a millennium. S akkor általunk valósul meg Reményik költőfejedelmünk szava: Magyar, ne hagyj el a szentistváni hagyatékot, mert hisszük, hogy közeleg az idő a „keresztény és nemzeti tulajdonviszonyok” ősiségi állapotának újrarendeződésére. A közös Európa felé haladás erre a reményre jogosít fel bennünket. Az örök hazából úzen nekünk:

„Idők mélyén vajúdhat sok halál,
sok minden meglehet,
de oly koporsót nem gyárt asztalos,
mely minket eltemet!

Magyar bárdok ajkán csak újra hajt
virágot, lombot és-magyar fánk: nyelvünk,
s romolhatatlan erőnk írja zeng:
ÖRÖK AZ ÉLET BENNÜNK!

Ha a fentieket megtesszük, reményteljesen léphetünk a harmadik évezredbe.

Csikszereda

Tempfli József
magyarádi megyéspüspök

Imaszándékok

májusra

1.

Imádkozunk, hogy az Úr édesanyja, Szűz Mária a hűség és nagylelkűség példaképe legyen számunkra Krisztus követésében.

Isten a gyengének nevezett erős nemből választott édesanyját megszületendő Fia számára, aki a fájdalmak és szenvedések „kelyhé” az emberi nem képviselőjeként kapta Fiának megváltói szenvedése mellett. Így vonta be Isten a „megváltás művébe” az emberiséget az Istenember teremtődése által. Szűz Mária nem ismerté fiának jövőendő életrésztét (...elcsodálkozott a pásztorok elbeszélésén és szívében forgatta a hallottakat) mégis egész lelkével, lényével készült a főséges és fájdalommal (Simeon próféta jóvondó: „A te szívedet hét tör fogja átjárni”) isteni műben való közreműködésre. A beálló új helyzetben sokszor pillanatról pillanatra kellett döntenie. Ezekben a döntésekben szerepet játszottak jövendő tulajdonságai, az Istenhez való hűség és a nagylelkűség is. Távol álltak tőle olyan védekező reakciók, amelyek embekeklél – legalábbis első pillanatban – természetese, az igazságtalanság, életveszély („Fogd a gyermeket és anyját és menjetek Egyiptomba”) miatt fellépő harag, vagy tiltakozás a méltánytalan helyzet bekövetkezése miatt. Elfogadta a sors csapásait, mint Isten akaratát, „mely lélekkel”, mert nagylelkű volt. Lelkébe befértek a keserű és igazságtalan próbátételek. Isten akaratát akarta tenni és véghezvinni életbizonytalanságban, életveszélyben egyaránt.

Fájó szívvel engedte fiát, amikor mennie kellett és viselte a szülő egyedül maradását, anyai aggodását.

Amikor pedig Jézus a kereszttúra lépett, ment vele, kísérte a szenvedés útján vele együtt szenvedve.

Mint Anya, biztosan megért és segít bennünket, ha az Atyához, akaratához való hűségért és nagylelkűségért kérjük a Szűz Anya közbenjárását. Szüneteseinket az Ő segítségével könnyebben viselhetjük el.

2.

A XX. század vértanúira való emlékezés váljon misszionáló lelkesedéssé az egyháziak számára, ezért imádkozunk.

Az ember azt hinné, a XX. században nincsenek vértanúk. Esetleg elvéve találhatunk mártírokat, akik hitükért, kereszténységükért vérüket ontották. Megdöbbenve kell tapasztaljuk, hogy századunkban ezreke rúg a vértanúk száma. Talán nem tudunk eleget róluk, mert újsághírnek a „szokásos” gyilkosság, mint szenzáció, érdekes közlendő, a hitért elszünetelt halál legfeljebb néhány soros kishír értékelésre tarthat számot, vagy éppen nem közlendő.

Isten természetesen nem a médiák véleménye szerint értékeli a vértanúságot, hanem életáldozatát, amely kegyelmet és áldást eszközöl a háttamaradottak számára. Rajtuk múlik, felhasználjuk-e ezeket a kegyelmi forrásokat és hajlandók vagyunk-e egyhangú letargiánkat a vértanúk áldozatával lelkesedéssé fűteni. Imádkozunk ezért.

Fejős Ottó

Frank Miklós

LENNE EGY KÉRDÉSEM

Kisgyerekekkel misére?

Frankfurt közeléből írja január végén egy fiatal édesanya:*Tisztelt Szerkesztőség!*

Másfél éves és három éves kisgyerekeinkkel járunk a vasárnapi szentmisére. Azt mondom nekik, hogy a templomban Jézus vár bennünket, örül, ha megyünk hozzá, és jó vele lenni. Ők jól is érzik magukat a templomban, de vannak, akik szerint túlságosan felszabadultak, rendtelnek, így nem kívánatos a jelenlétük. A legutóbbi alkalommal hívták fel erre a figyelmünket.

Bizonyára ismerős több szülőnek a jelenet: A prédikációig többé-kevésbé nyugodtan ül a gyerek, majd a prédikáció alatt elkezdődik a mozgolódás: Elindul a csengettyű felé, odaszalad a karácsonyfához, meg akarja fogni a díszét, viszszaeszik: „Gyere te is” – de már a szülő ott is van, nehogy megrázza, nehogy lerántsa. Le kell gyorsan kötni a figyelmét, mert, ha csak egyszerűen elhúzod onnan, sír, jobban hangoskodik. Beszélsz hozzá, aztán kezdődik újra minden, vagy kiviszted a templomból (?). A mi templomunk ráadásul félkör alakú. Nem tudod a falhoz lapulva hátra vinni a gyereket, gyerekeidet.

Van-e számunkra, a hozzánk hasonlóknak számára hely a templomban, a szentmisén?

Szeretném megismerni – ha erre lehetőség van – mások véleményét is, akik hasonlókat élnek át, éltek át, azokat, akik megoldást keresnek, akik megoldást találtak.

Miklós atya válaszol:

Sajnálom, hogy a fenti levél megválaszolására – helyszűke miatt – csak most kerülhet sor. A feltett kérdés persze változatlanul aktuális, sőt, a tavasz és a nyár közeledtével egyre aktuálisabb. A levélíró nem is tőlem vár választ, hanem azoktól, akik hasonló helyzetben vannak, akik maguk is keresik vagy már találtak megoldást. Mégis úgy gondolom, nem árthat néhány szempontra felhívni a figyelmet.

Mindenek előtt jó rámutatni, a keresztény családi élet egyik fontos eleme, hogy a család mint egység jelenik meg Isten előtt. A II. Vatikáni Zsinat a családot „Ecclesia domestica”-nak, „Házi Egyház”-nak nevezi és azt kívánja, hogy a szülők „legyenek gyermekeik első hithirdetői szavukkal és példájukkal”. Ebben az összefüggésben kell látni a hívó

keresztény szülőknél azt a törekvést, hogy gyermekekkel – a legzsengőbb kortól kezdve – együtt vegyenek részt az Egyház életében, különösen a vasárnapi szentmisén. Ez nemcsak a családi összetartozás tudatát erősíti, hanem kifejleszti a gyermekekben azt az érzést, hogy a templomban otthon vannak és, hogy a vasárnapi részvétel a szentmisén az élet szerves része. Természetes, hogy a szülők, akik már kicsi kortól együtt imádkoznak gyermekeikkel, azok elsők, a Jöistenne és a templomlátogatásra vonatkozó kérdésekre is igekezni fognak számukra érthető választ adni. Így vetik meg a későbbi hitoktatás alapjait. Olvasónk levele erre nagyon szép példa.

Rendkívül fontos, hogy a kicsinyek vallásos élményei – és később, amikor kezdenek felseperedni, még inkább – pozitívak legyenek. Más szóval, ne érezzék a vallásos életet, annak gyakorlatait, kényszernek. Persze tisztában vagyok vele, hogy nem könnyű a Jöistennel való kapcsolatot mindig úgy beépíteni az életbe, úgy „találni” a gyermekeknek, hogy az örömet okozzon. Biztos azonban, hogy azok a szülők, akik számára a vallás nem járulék, hanem szívügy, meg fogják találni a módját, hogy megteremtse a szeretetnek és örömnak azt a légkörét, amely a kereszténységnek (evangélium - jó hír, öröm hír) lényege és az egészséges vallásosság alapja.

Sajnos mindig számolni kell zavaró momentumokkal. Ilyen az is, amikor u.n. „jó keresztények” felháborodnak, mert fiatal családok gyermekei nem ülnek csendben végig a misét, hanem szaladgálnak, nyugtalanok, kurjongatnak. Értethető ugyan, hogy aki csendben el akar merülni az imában, azt ilyesmi zavarja, mégis elvárnék lelkiileg érett keresztényektől némi megértést azokkal szemben, akik Jézus kedvencei: „Engedjétek hozzám a kicsinyeket...”. Ezt azoknak mondta, akik el akarták hessegetni őket és a mamákat, akik Hozzá vitték őket. Vagyis semmi esetre sem lenne helyes, ha a kisgyerekeket kizárnánk a szentmiséről, csak azért, hogy az idősebbek áhíthatat ne zavarják.

Valahol találni kell tehát valami megoldást. Néhány javaslat ilyen irányban:

1. Elfoglalni a kicsiket – játékokat, képeskönyvet adni a kezükbe, beszélni hozzájuk.

2. A hátsó sorokba ülni, hogy szükség esetén – pl. a prédikáció alatt – ki lehetesen menni velük egy időre.

3. Egyes plébániákon berendeztek egy szobát, ahová a szülők, a mamák ilyenkor elvonulhatnak. Az is elképzelhető, hogy egy-egy mama vállalja rá, hogy vigyáz a gyerekekre, foglalkoztatja őket. A problémát érdemes a plébánossal megbeszélni, hiszen neki is érdeke, hogy senki se érezze magát kizárnak.

4. Nagyobb plébániákon gyermekmiséket rendszeresítenek, ahol nem zavar a gyerekek mozgolódása, nyugtalansága.

5. Végül az is elképzelhető, hogy az ember lassan szoktatja a gyerekeket arra, hogy csendben és nyugton legyenek; ha ez sikerül, meg is jutalmazza őket és esetleg a templomi tartózkodás tartamát arra az időre korlátozza, amíg képesek nyugton maradni, ill. a misének arra a részére, amely jobban leköti őket.

Világos, hogy nincs mindenkit kielégítő megoldás. De ez ne bátorítatlanságot el senkit. A családoké a jövő, ők a jövő. Amint az ember csak Istennel együtt ember, úgy a jövő is csak Istennel együtt – jövő. Ezt munkálják a szülők gyermekeik szívében.

EGYHÁZPOLITIKA MAGYARORSZÁGON

Minden vallás meghatározza híveinek a megengedett vagy tiltott cselekedetek körét. A K.r.e. 13. századból ismert Tízparancsolat jogi értelemben frott vallási törvénynek tekintendő. A bizánci „nomocanon” a császár által szabályozott világi és egyházi törvénykező volt, amely azonban nem akadályozta a vallásgyakorlást. Később az egyházjog önállósult. A klasszikus egyházjog kialakulásának kora 1140-től az 1563-as trentói zsinat végéig tart.

A szokásjogból írott jog lett és a könyvnyomtatás kezdetétől egységesen, a biblia másolók hozzátevése vagy kihagyása nélkül, egy egyetemes kánonjog alakulhatott ki. Mai formájában a Vatikáni I. Codex (1860), a II-ik (1967) és a második vatikáni zsinat után a III. Codex (1983) az érvényes törvénygyűjtemény.

A világi törvénykezések azonban országokként és időnként erősen ingadoznak. Az erőszakos hatalomra kerülő uralkodók kényük kedvük szerint hoztak törvényeket és megpróbálták ellehatalosítani a szabad vallásgyakorlást.

A kommunista és Rákosi Mátyás kormányának ateista programja egyformán sújtotta a történelmi egyházakat. Nem kímélte az 1895-ös Deák Ferenc törvényével Magyarországon is elismert zsidó vallást sem.

Magyarországon negyven évre megszűnt a vallászsabadság. Betiltották és feloszlatták a szerzetes- és apáca rendeket. A rendek házait, földjeit, óvodáit, iskoláit, kórházait, szociális otthonait kárpótlás nélkül államosították. Ézeréves kódexeket, könyvtárak pótolhatatlan könyveit, fontos dokumentumokat is a zúdába hordták, nemzeti dokumentumokban, irattárakban nagy kárt okozva, örökre megsemmisítették történelmi múltunk dokumentumainak egy részét.

Bocsánatot kérni és helytállni

Vajon megfordult-e fejünkben, hogy kalandozó őseink fosztogatásaiért bocsánatot kellene kérni? Vagy, melyik franciának jutna eszébe Trianonért bűnbánatot tartani? Tanítónéiknek kiengesztelődni azért, hogy balkezeseiket jobb kezzel taníttatják meg írni? Az Egyházat jubileumi évében újra vádlottak padjára ültették és minden bocsánatkérés ellenére lesznek, akik gondoskodnak arról, hogy ott is maradjon. Szégyenkezni azért, amit nem tett, de tehetett volna... és, ha tett, miért nem tett többet. Nem ragozom tovább. Képtelenség az egész. Mielőtt bárkitől is bocsánatot kérnék 1000 illetve 2000 éves múltunkért, inkább lemondok. Amúgy is elegendem van már, nem bírom tovább, lemondok.

Milyen sokan vannak, akik a rájuk nehezedező terhek alatt úgy érzik, már nem bírják tovább, belefáradtak és otthagynak csapat, papot. Nem vitás, sokszor ez lenne a legkényelmesebb. De lemondhatok-e az élétről, amit ajánlékba kaptam? a köteleességről, amikor helyt kell állni, a kereszttségben kapott kiváltságokról... stb. ... stb. ...

Jézus nem fenyegetőzött lemondással, nem szabta feltételekhez helytállását. Ahogy közeleddt hűsvét, úgy cáfolt rá minden emberi logikára. A keresztire nem mondta „fogjuk meg és vigyéktek”; a bíróság előtt nem azzal érvelt, hogy ki kezdte; haláltusájában nem mondta „megbocsátok, de nem felejtök”. Keresztahalálával bocsánatot kért azokért a bűnökért, amiket mi jóvátenni nem tudunk. Régen ezt így tanultuk: Kiengesztelt minket az Atyával, megigazítottá tett (Szent

Papokat, apácákat perbe fogtak, kivégezték és Mindszenty József bíboros érseket is bebörtönözték. A hittanítást lehetetlenné tették. Még 1988-ban sem mehettek be a papok a haldoklókhöz a kórházakban a szentségek kiszolgáltatására.

Az 1989 október 23-i alkotmány módosítás kihirdetésétől tekinthetjük úgy, hogy Magyarországon a történelmi egyházak újra felszabadultak.

Semjén Zsolt, a Magyar Nemzeti Kulturális Örökség Minisztérium Egyházi Kapcsolatok Titkárságának államtitkára Müncheni előadásában ismertette azt a hatalmas változást, melyet a történelmi egyházak vonatkozásában a Magyar Köztársaság 1989 óta, több új egyházi törvénnyel ért el. Visztaadták az államosított egyházi vagyongyűjtemények, körülbelül 1/3 át, természetben, templomokat, iskolákat, óvodákat, kórházakat, rendházakat. A már nem meglevő 1/3 át pénzben kell kárpótolni. További harmadról az egyház éves járadék fejében lemondott. Idáig közel háromezer ingatlan ügy lerendezése történt meg, és abból közel kétszáz az utolsó évben. A felekezeti iskolák és intézmények hátrányos megkülönböztetését is megszüntették. Azonban a törvény nyitottsága háromszáz új vallás bejegyzését tette lehetővé. Ezek valójában részben veszélyes lehetnek vagy vallási köntösbe bújított adó és vámcsalási kezdeményezések. Most új formáján dolgoznak a törvénynek, hogy elválasztható legyen a búza és az oszú.

Deák László München

* A Müncheni Magyar Főkonzulátuson február 22-én nagy érdeklődés mellett, dr. Semjén Zsolt államtitkár, ismertette az Orbán-kormány egyházpolitikáját. Ez a cikk szorosan tartozik a témához.

Pál), vagyis mai nyelven Krisztus által megváltott bűnösök vagyunk.

Most, amikor az emberekből kihalt a bűntudat és csak mások vétkét látjuk, II. János Pál pápa nagybőjt első vasárnapján bocsánatot kért. Félelmetesen csodás utalás ez arra az egyszeri és megismételhetetlen jeruzsálemi eseményre, amikor Jézus üdvösségünkért életét adta, mert „amikor elhaltalmasodott a bűn, túlláradt a kegyelem” (Róm 5,20). Ezt a hűsvét szent titkot éljük meg minden szentmisében.

Molnár Ottó Párizs

Esterházy Jánosra emlékeztek

Poszonyban ideén is megemlékeztek a mártírhalált halt magyar politikusról, a felvidéki Keresztényszocialista Párt egykori elnökéről, aki előbb szovjet, majd cseszlovák börtönbén szenvedett és 41 évvel ezelőtt halt meg. Születésének is most volt a 99. évfordulója. Ismeretes, hogy a szlovák parlamentben egyedül szavazott a zsidótörvény ellen. A pozsonyi Szent Márton Székesegyházban Lénár Károly esperes plébános négy oltártestvérrel mutatta be a szentmisét. Jelen voltak: a mártír politikus lánya, Esterházy Alice, Csáky Pál miniszterelnök-helyettes, a budapesti Rákóczi Szövetség, valamint az Esterházy János Emlékbizottság képviselői. (Kathpress)

A névvel aláírt cikkeket nem mindig egyeznek a szerkesztőség véleményével.

VÉGY MAGADNAK IDŐT

Véggy magadnak időt a gondolkodásra – ez a hatalom forrása.

Véggy magadnak időt az olvasásra – ez a bölcsesség alapja.

Véggy magadnak időt a munkára – ez az út az eredményességhez.

Véggy magadnak időt a pihenésre – ez az erő forrása.

Véggy magadnak időt a gyengédségre – ez a boldogság forrása.

Véggy magadnak időt a mosolyra – ez a lélek zenéje.

Véggy magadnak időt a vigasztalásra – ez a lélek balzsama.

Véggy magadnak időt a könyörületességre – ez az út az égbé.

Véggy magadnak időt az imádságra – ez a lélek szárnya.

Régi ír áldás nyomán

Madridi levél

TÍZPARANCSOLAT

Az 1903-ban alapított, spanyol konzervatív napilap, az ABC, négy esztendeje minden héten 32 oldalas, vallási mellékletet ad közre Alfa és Omega címmel. Ott jelent meg a közelmuliban egy „A katolikus újságíró tízparancsolata” című írás. S bár nem hiszem, hogy sok újságíró vagy média-munkás lenne e levelek olvasói között, röviden szabadon összefoglalom; úgy gondolom más értelmiségi foglalkozásokra is alkalmazható.

I. Szeresd újságírói mivoltodat, mint Isten szavának megnyilatkozását öntudatodban, keresztényi hivatásod megvalósítását.

II. Az újságíró nevet hiába ne vedyed, vagys használj a foglalkozásod által nyújtott lehetőségeket saját magad, családod vagy barátaid hasznára. Újságírónak lenni mindenek előtt szolgálat.

III. Úr napját, az ünnepeket szenteld meg, ajánld családodnak, fordítsd pihe-nésre, de szentelj a hétvégeken nagyobb figyelmet a vallásos tartalmú tájékoztatásnak.

IV. Atyádat, anyádat tiszteld akkor is, ha elleneztek pályaválasztásodat s nem akartak téged újságíróként látni. Tiszteld hivatásbéli mestereidet, mégpedig jobban mint a mindenkori főszerekszűtőt.

V. Ne öld mások jóhírét, hitelét és tekintélyét, ne gázolj becsületükbe. Írásaid soha ne ingereljenek fizikai, lelki vagy szellemi erőszak alkalmazására. Ne feledd, hogy a rossz ellen csak jóval lehet küzdeni.

VI. Ne engedd, hogy elcsábítsanak a világ, mármint a médiák világának a gyönyöreire, a politikások ígéreteire, a hamis látszatok. Legyen mindig tiszta a szíved és hideg a fejed.

VII. Necsak ne lopj, de ne fogadj el ajándékot vagy meghívást sem, ha érte ellenszolgáltatásokat akarnak. Ha pedig újságíróként a közgazdasági tájékoztatással foglalkoznál, ne használj fel magad javára a kiváltságos tőzsdei értesüléseket.

VIII. Hamis tanúságot ne szólj senki ellen; ne adj közre semmi hírt, ha nem ellenőrizted le kellően hitelét; Tartsd mindig szem előtt, hogy végső fokon a legjobb szövetséges az igazság.

IX. Kívánd mindig csak a jót s azt igyekezd megvalósítani. Harcolj, hogy a szemérem és a jólneveltség emelkedő értékek legyenek.

X. Ne használj soha kétszínűséget, hamisságot és furfangot azért, hogy magasabbra kapaszkodjál a szerkesztőség létrán. Ne irigykedj mások sikerét. Az irigység az emberi szív legsötétebb pontja.

Hát bizony mindezt követni nem könnyű dolog, mint a mózesi táblák parancsolatainak sem könnyű mindig eleget tenni...

Utóirat. Az áprilisi számunkban közölt levél természetesen a március 12-i, parlamenti választások előtt született. A néppárt győzelmére mindenki számított, de a legoptimistábbak sem mertek abszolút többséget vární. Így más pártok támogatására nincs is szükség, a Néppárt azonban igyekszik szövetségeket találni az eddigiek, a baszk és katalán nacionalisták helyett.

Rónai Zoltán

MERKA JÁNOS:

Globalizáció mint magartásbeli kihívás

Az egyház globalizálása

3. befolyező rész

A globalizáció egyidős az emberiséggel, döntő fordulatot azonban 1975 november 15-én vett, amikor francia és német kezdeményezésre a Párizs melletti Rambouillet kastélyban a hat legfejlettebb ipari ország vezetői fontos tanácskozásra gyűltek össze.

Ok: nemzetközi gazdasági-, pénzügyi-, és olajkrízis, valamint növekvő infláció. A világot bejárta a 30-as évek elején lezajlott gazdasági krízis megismétlődésének réme.

A tárgyaló felek megállapodtak abban, hogy krízis idején nem fognak egymás elleni gazdaságpolitikát folytatni, hanem globális megoldást keresnek, és felismerték a nemzetközi együttműködés, felelősség, kölcsönös függés és ezek érvényesítésének fontosságát. Így született meg Rambouillet szelleme és világhódító útján egy fontos lépést tett előre a gazdaság globalizálása.

Azóta eltelt 24 esztendő és megállapíthatjuk, hogy a globalizációnak 4 fő hajtóereje van:

1) az információs és kommunikációs technológiai fejlődés

2) a kommunista világrendszer összeomlása

3) multinacionális ipari, kereskedelmi és pénzügyi cégek létrejötte

4) a „globalizációs ideológia”, amely a globalizációt mint természetes, elkerülhetetlen, egyébként pedig az elképzelhető legjobb útnak tartja minden emberi társadalom számára, sőt úgy véli, hogy ezt a művelt, gondolkodó ember meg sem kérdőjelezheti.

Évezredünk alkonyán a gazdaság számára a nemzeti határok túl szűknek bizonyulnak. Centrifugális erők repítik a munkahelyek millióit az olcsóbban termelő régiókba, Európa szélére, onnan pedig tovább „a világ végére”. A piacok meghódítása a multinacionális vállalatok számára csak a globalizáció útján történhet.

Függetlenül ettől a tényről, az Egyház mindig is a globalizáció útját járta. A gazdasági életben a „globalizáció” azt jelenti, mint egyházi körökben a „katolikus”: vagyis, az egész világra kiterjedő és érvényes.

Míndez az Egyháznak kezdettől fogva igénye volt. Erre irányult Pálnak, a nemzetek apostolának töretlen buzgósága. Troászban azt tervezte, hogy Kelet felé vezeti útját. De „a Szentlélek nem engedte meg neki” – olvassuk az Apostolok Cselekedeteiben (16,6 skk). Álmbában viszont felszólítást kapott, hogy keljen útra Macedónia felé. Terve szerint talán eljutott volna Indiáig és az egész egyház-történelem más irányt vett volna. A Lélek viszont Görögországba, később Rómába, talán még Spanyolországba is elvezette. Ily módon az Egyház súlypontja Nyugatra terelődött, és mind a mai napig ott is van.

A tények

Századunk elején a keresztények 85%-a, a katolikusok 77%-a a nyugati világban élt, értsd Európában és Észak-Amerikában. Néhány évtized óta viszont ez a történelmi helyzet gyökeresen megváltozott. A Latin-Amerikában, Afrikában, Ázsia-Óceániában bekövetkező népesedési robbanás és számottevő megtérés oda vezetett, hogy 51,86%-al a katolikus Egyház súlypontja a Délinek mondott világrészbe tolódott. Minden

bizonnyal 2000-ben ez az arány 66% lesz Dél javára.

Ezek után mi, nyugatiak, már nem „az Egyház” vagyunk, hanem képletesen szólva csak egy mellékharó a világegyház nagy dómjában.

Az egyetemességre, katolicitásra irányuló teológiai igény így statisztikai valóság lett. Az Egyház minden kontinensen számottevően jelen van. A globalizációs folyamat előrehaladt.

Gondok és megoldási kísérletek

A gazdaság globalizációjának sajnos árnyoldalai is vannak. Az ENSZ fejlesztési programja közzétette az emberi fejlődésről szóló 1999-es jelentését, amelynek címe: „Emberi arcot a globalizációnak”. A jelentés követeli: fogalmazzák újra a globalizáció szabályait, hogy az egyének javát szolgálja, ne csak az anyagi hasznot.

A dokumentum szerint a globalizáció többet jelent, mint a pénz és az áruk áramlása: egyre növekvő kölcsönös függés az egész világ egyénei között, az egyre zsugorodó tér és idő révén, a határok eltűnésével. Ezzel megnövekszik annak lehetősége, hogy az egyén gyarapíthassa vagyonát, és olyan közösségek jöhessenek létre, amelyekben az értékek uralkodnak.

Ennek ellenére a valóságban a piacok uralkodnak a globalizálódás folyamatát és a belőle származó előnyöket, a megtermelt javakat nem osztják el igazságosan. Az eredmény abszurd és veszélyes polarizálódás, egyrészt a rendszerből hasznot húzó egyének és országok, másrészt azok között, akik és amelyek egyszerűen passzívan elviselik a negatív következményeket.

A pápa szava, miszerint a gazdaság legfőbb normája az ember, csak pusztában kiáltott szó marad.

Vannak gazdasági szakemberek, (pl. G. Guntern, ISO Szimpozium, International Organization for Standardization) akik a globalizációs folyamatot hatalmi örületnek, gigantomániának nevezik, és remélik, hogy az újra megjelent „dinoszauruszok”, melyek magukat és az egész emberiséget ökológiai katasztrófa bódítják, még idejében átadják helyüket a „pillangó típusoknak”. Mert a pillangók minimális súllyal, de maximális alkotó- és átalakulási készséggel, az önazonosság teljes megőrzésével tojásból hernyóba, majd gubóba, végül pillangóvá alakulva a túlélés művészeitek évmilliók óta átvészeli az ökológiai változásokat földünkön. A nehézkes dinoszauruszok viszont kolosszális súllyal és fejletlen agyukkal a jégkor-szakban letűntek a színről.

Így kellene ma a pillangó-típusoknak a szerénység, takarékoság, intuíció, leleményesség, alkotókészség útján a kormánykerekelt megragadni, és az emberiséget emberségesebb időkbe vezetniük.

Vajon ez a vágy valósággá válik? Vajon a hatalmi örület és a brutális önzés, melynek az ember már kezdettől bedől (lásd Ádám és Éva, bábeli torony), az idők végéig úrrá lesz rajtunk, és ez jelenti bibliai kifejezéssel a „világ bűnét”?

A végeredmény kialakulásában fontos szerepet játszanak Jézus tanítványai, még akkor is, ha csak egyedül „az Isten Báránya az, aki a végső átalakuláskor elveszi a világ bűnét”.

A Jézus-i figyelmeztetés: „Közöttetek

Történelmi bocsánatkérés

Az egész egyház nevében

Nagybőjt első vasárnapján a Szent Péter-bazilikában pápai szentmise során a Szentatya az egész egyház nevében bocsánatot kért Istentől az egyház gyermekei múltbéli és jelen vétkeiért. A bűnvallomás a szent-misében az egyetemes könyörgések keretében történt.

Az egyetemes könyörgéseket hét csoportra osztották, mindegyik szándékot a Római Kúria egy-egy magasrangú vezetője jelentette be, majd rövid csöndes ima után a pápa mondta el a könyörgést, amire „Kyrie eleison”-nal válaszolt a hívő közösség.

A történelmi bocsánatkérés három pillére: Az igazság szolgálatában elkövetett vétkek-, A nők méltósága és az emberi nem-, A személy alapvető jogai ellen elkövetett vétkek megvallása.

A pápai szentmise homíliájának vezérgondolata a második Korintusi levél részlete volt: „Krisztus nevében kérlek benneteket: engesztelődjétek ki Istennel. Ő azt, aki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy általa Isten igazságossága legyen. Megdöbbenő misztériummal állunk szemben”, mondta a pápa. „Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy mindannak, aki hisz benne, örök élete legyen.”

Mint Péter utóda, azt kértem, hogy az egyház, amely erős az Urától kapott szentességben, térdeljen Isten elé és könyörögjön bocsánatért gyermekei múlt és jelen bűneiért. E felhívásom gyümölcse lett a napokban közzétett dokumentum, amelyet a Nemzetközi Teológiai Bizottság dolgozott ki: – *Emlékezés és kiengesztelődés* – címmel. (Az egyház és a múlt bűnei) Nagyon hasznos e dokumentum a bocsánatkérés helyes megértéséhez és megvalósításához. Alapja az az objektív felelősség, amely egyesíti a keresztényeket, és arra ösztönzi a mai híveket, hogy ismerjék el saját bűneikkel együtt a tegnapi keresztények bűneit is, megfelelő, gondos történelmi-teológiai megkülönböztetés után. Még inkább valljuk meg keresztény felelősségünket a mai bajokért. Az ateizmussal, a vallási közömbösséggel, a szekularizmussal, az etikai relativizmussal, az élethez való jog megsértésével, sok ország szegénységével szemben meg kell vizsgálnunk felelősségünket. Miközben megvalljuk vétkeinket, megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Így tisztítjuk meg emlékeztünket, és a jubileum a mély megtérés kedvező ideje lesz. Az isteni megbocsátásból fakad a megbocsátás a testvéreink és a kölcsönös kiengesztelődés.” VRMK (Új Ember)

ne így legyen!” (Mk 10,43) az Egyház feladatként köszöntse. Saját köreinkben nem építhetünk fel dinoszaurusz-strukturákat. Az Egyház globalizációja ellenére a központ, Róma hatalmasabb és befolyásosabb lett. Ezen az sem segített, hogy a II. Vatikáni Zsinat a helyi egyházak önállóságát és sajátosságát kihangsúlyozta. Az uniformizálás tovább tart, és ez joggal kedvetlenséghez, rezignációhoz és emigrációhoz vezet.

Felismerve a veszélyt, a pápa „a primátus új formáját” hirdette meg, mely „nyitott a mai helyzet felé” (Ut unum sint, 1995, Nr. 95).

Az Egyház globalizálása nemcsak azt jelenti, hogy keresztény közösségek és strukturák jelen vannak a kontinenseken, hanem a Krisztusban hívők globális elveszi a világ bűnét”.

Folytatás a 4. oldalon

Millenniumi emléktábla Münchenben

Dr. Orbán Viktor látogatása a Bajor fővárosban

A mostani kettős nagy jubileumot: a kereszténység 2000. és István kirány megkoronázásának, azaz a magyar államalapítás ezredik fordulóját a magyarság szerte a világon méltó keretek közt ünnepli.

Münchenben napsütéses, de hűvös tavaszi napon, április 8-án, szombaton délelőtt ökumenikus jellegű szentmisével kezdődött a jubileumi ünnep. A szöszterint zsúfoltságig megtelt *Damenstift* templomba való bevonulás (sokszázan rekedtek az utcán!) az egyenruhás cserkészek, a színes népiruhások, és a „Komámasszonyok” táncsoport sorfala közt szívet-lelket megfogóan impozáns volt. Elöl egy cserkész vitte a díszes keresztet, utána a bajor és magyar zászlókat vivő csoport. A fehérruhás ministránsokat követték a lovagrendek: a Lázár, a Johannita, és a történelmi Máltai Lovagrend müncheni tagjai, köztük dr. Frank Miklós, pápai prelátus, máltai káplánnal, majd a pápi asszisztencia: Dr. Cserháti Ferenc, plébánossal és Lázár Dalma Enikő református lelkészszel, továbbá Fejős Ottó németországi főlelkészszel, Fehér István és Merka János lelkészszel vonult az oltárhoz. A bevonulás végén dr. Orbán Viktor miniszterelnök a feleségével és hazai kíséretével. Közben a kórus magasából Jussel Ottó vezényletével a Patrona Hungarie énekkel előadásában, egy praeludium és Kodály Zoltán „Ah, hol vagy magyarok” című hatalmas kórusműve szárnyalt. Az oltár mögött is cserkészek álltak magyar és bajor zászlókkal. A mise kezdetén Cserháti Ferenc névszerint üdvözölte a bajor kormány és München város képviselőit, kiemelve Püspök László müncheni főkonzult és Elisabeth Schosser, városi tanácsost, a Bajor-Magyar Fórum elnökét. A misét az ősi „Boldogasszony anyánk” Mária-ének zárta le. Ezek után dr. Orbán Viktor miniszterelnök szólott a megjelentekhez. Nagyhatalmú beszédében nyomatékosan hangsúlyozta: *milyen történelmi perspektívákat nyitott meg a rendszerváltás: tagja lettünk a NATO-nak, a világ legerősebb védelmi szövetségének, és napról-napra közelebb vagyunk az Európai Unióba való teljes integrálódáshoz. De a jobb jövőt – mondotta a miniszterelnök – csak az egész magyarság, az otthoni és külföldi összefogott, lankadatlan munkálkodása biztosít*

hatja. Sok még a tennivaló, de a holnapot, hazánk felvirágzását bizvást reméljük! Beszédét hatalmas tapsvihár követte, amelyen talán még soha nem hallottak a százados templomfalak.

Az istentisztelet után a még letakart emléktáblához vonultunk. Itt dr. Orbán Viktor miniszterelnök leleplezte az emlékművet és elhelyezte koszorúját. Az

segek nevében.

Az avatási ünnep végén a megközelítőleg ezerfőnyi tömeg lelkesen énekelte el a magyar himnust.

*

Itt mondunk köszönetet Püspök László müncheni főkonzulnak, aki az emléktábla megvalósítását kezdeményezte és

Az ércebe öntött ezer éves bajor-magyar barátság megörökítése

egyházi áldások után a Bajor Magyar Forum elnöke, Elisabeth Schosser városi tanácsos, München város és a Forum nevében bajor szalagos koszorút: dr. Cserháti Ferenc és Lázár Dalma Enikő pedig közösen tették le a vatikán fehér-sárga, illetve nemzeti-színű koszorúját a katolikus és református egyházi közös-

zedettől fogva szívén viselte, sok utánjárásal megszerezve hozzá a magyar ill. a bajor kormány és München város engedélyét, segítségét és a támogatást. Így került a reprezentatív magyar emléktábla a bajor főváros szívében, a műemlék Damenstift templom jobb oldali külső falára.

Szamosi József

HIREK – ESEMÉNYEK RÖVIDEN

Népességcsökkenés Olaszországban

Az olasz püspökkari konferencia behatárolt foglalkozott a lakosság egyre gyorsabb mértékű csökkenésével. Camillo Ruini bíboros-elnök az európai helyzet összefüggésében is elemezte a márt. Az eredmény lesújtó: európai viszonylatban Olaszországban van a legkisebb születési arány (9,1 % élveszületés ezer lakosonként)! Ha ilyen arányú marad a születések számának csökkenése, akkor Olaszország lakosága 2050-re 58 millióról 41 millióra fog lecsúszni. Legmagasabb a születési arány Írországban (14,3 élveszületés ezer lakosra), Franciaországban és Hollandiában egyaránt 12,6 születés esik ezer lakosra. (Zenit)

Magyarnyelvű szentmise Nagyszombatban
Magyar hívek százai vettek részt február 10-én azon a szentmisén, amelyet a Pozsony-Nagyszombati főegyházmegye általános érseki helynöke, Tóth Domonkos szlovák

püspök celebrált. Vele együtt 12 paptestvér. Történelmi eseménynek számít ez, hiszen az ősi nagyszombati székesegyházban nincsenek magyarnyelvű istentiszteletek. Ez volt az első magyar szentmise. Herdics György esperes, nádszegi plébános, a mise végén megköszönte Tóth Domonkos püspöknek, hogy – mint mondta – „mi, magyarok is otthonra találhattunk a székesegyházban...”

Szentmise a martfűi Tisza-parton. A beláthatatlan következményekkel járó katasztrófa, melyet a Szamos, a Tisza s délen a Duna vízének ciánzenyveződése okozott, páratlan méretű természet- és életpusztítást vont maga után. Az elmúlt évtizedekben sok szó esett erkölcs és gazdaság, erkölcs és termelés kapcsolatáról, de a szavak megmaradtak az elméletek szintjén, foganatjuk nem volt. A Tisza újjáéledéséért február 27-én délután, közvetlenül a Tisza-parton, Tamási József martfűi plébános mutatott be szentmisét.

A Mátyástemplom szobrásza

Emlékezés Mikula Ferencre,

halálának közelgő 75-ik évfordulójára

Ha véletlenül Budapesten lennénk, indítványoznám, tegyünk sétát a történelmi múltra visszatekintő budai várban. Térjünk be egy inára a Szentháromság téri Mátyás templomba. Nézzük meg a Halászbástya szobrai és élvezzük a lenyűgözően szép kilátást, ami Európa egyik legszebb panorámája. Előttünk a Duna, partjait kecses hidak ívelik át, túloldalt a Parlament, mögötte a lüktető város.

A Várnegyed meglehetősen ismerős számomra. Gyerekkoromban Édesanyám ide vitt nővéremmel tanulmány- és felfedező útra. A hegy már a rómaiak előtt is lakott volt – mesélte, de minket sokkal jobban érdekelt az a tény, hogy nagyapánk, Mikula Ferenc itt élt és itt alkotta csodálatos szobrai.

A magyar gótika egyik legszebb alkotása a Mátyás templom, Budapest legkiemelkedőbb műemléke. Talán lépünk be és álljunk a főoltár elé. Nézzünk fel a tabernákulum feletti sugárkoszorús Madonnára. Mikula Ferenc alkotása. De magát a főoltárt is – gótikus elemekből * készíttette és a Szentlélek eljövetele nék domborműve is az ő kezelműve. A Mátyás templom évszázadok óta történelmi események színhelye. 1867-ben, a kiegyezéskor itt koronázták meg Ferenc Józsefet és hívesét, Erzsébetet, majd az utolsó magyar királyt, Károlyt és nejét, Zsűt. De a főoltár alkotója, az 1861-ben született Mikula Ferenc is itt esküdött örök hűséget egy fiatal budavári szépségnek, a nagymamának.

Ha a templomban körbejárunk, további alkotásaival is találkozunk, köztük a Jézus szíve szobor, Szent Erzsébet, Assisi Szent Ferenc, Szent István és Szent László szobra, a Kereszt tiszteletére emelt oltár, a Piéta és Golgota csoport, III. Béla király és Chaitillon Anna sarkofágja, amely felett baldachin emelkedik, végül pedig a Szent István kápolnában István és bajor felesége, Gizella királyné szobra. Rajtam kívül kevesen tudják, hogy Gizella arca nagyanyámé. Mikula Ferenc az ő világító kék szemét mintázta meg, amelyeket én is örökségbe kaptam.

Ha a Halászbástya felé lépünk ki a templomból, előttünk áll Strobl Alajos: Szent István lovas bronzszobra, amelynek talpazatán a domborművet szintén nagyapám készítette. A király előtt térdelő alakban Schulek Frigyes alakította meg, aki korának egyik kiemelkedő építészte volt.

A Halászbástya északi tornyához lépcsők vezetnek. A teraszon Almos és László vezér szobra áll őrt... A bástya-tornyónál pedig a Sárkány-figura dicséri a váratlanul, életének 65. évében elhunyt mester, Mikula Ferenc művészetét.

Lénárd Angéla Budapest

*Az 1967-ben megjelent Művészeti Lexikon III. kötetében ezt olvasom: – Mikola (sic!) 1926 (Apr. 14) szobrász, 1861 máj. 6 – Budapest 1926 (Apr. 14) szobrász, stb.

Apor-emléktábla Gyulán.

Születésének mostani évfordulóján a gyulai katolikus plébánia falán felavatott Boldog Apor Vilmos győri püspök, a két háború között Gyula plébánosa emléktábláját. Hasonlóan a városhoz tartozó Máriafalva napközi otthonán is kisebb emléktábla hirdeti, hogy az épületet Apor Vilmos építette az óvodásoknak. ■

Borbándi Gyula

MAGYARORSZÁG EZER ÉVE II. rész

Kézikönyv német nyelven *

A második világháborút követő évtizedek történetét tárgyaló fejezetekben a szerző részletesen és tárgyilagosan ábrázolja az eseményeket, de túlságosan azt helyezi előtérbe, amit a kommunisták műveltek és a kelleténél kevesebb figyelmet szentel a velük szembenálló vagy az övékétől eltérő szándékoknak, kezdeményezéseknek, kísérleteknek. (Feltűnő például, hogy Bibó István neve nem is fordul elő.) Tévedés az a megállapítás, hogy a koalíciós évek baloldali pártjai (értve aluttuk a szociáldemokratákat és parasztpártiakat) „a kuliszák mögött kezdettől fogva a kommunisták hatalomátvitelét és egy szovjet típusú totalitárius diktatúra bevezetését készítették elő”. Érthetetlen, honnan vette Szakály ezt a kor történetét ábrázoló munkáiban eddig még sehol ki nem mondott véleményét, amelyhez hasonló legfeljebb némely szélső jobboldali emigráns orgánumban volt olvasható. Az tény, hogy akadtak mind a két említett pártban – de még a kisgazdapártban is – személyek és csoportok, akik és amelyek a kommunisták támogatásában elmaraszthatók, de ugyanannyian, vagy még többen, akik pártjuk szuverenitásáért és a kommunista egyeduralkodó törekvések ellen küzdöttek. Közülük legalább annyian kerültek bitóra, börtönbe, koncentrációs táborba, száműzetésbe, mint ahányan Rákosiék és a szovjetek szekerét tolták. Ugyancsak méltányosabb említést érdemeltek volna azok, akik Kádár uralma alatt az enyhülésért, a reformokért, a megújulásért síkra szálltak és annak megállapítása sem ártott volna, hogy a nyugati nyomás és Gorbacsov politikája nélkül 1991-ben a Szovjetunió összeomlására és az új Oroszország, valamint a többi utódállam létrejöttére nem került volna sor, amint ahogy Magyarországon sem bukott volna meg a kommunista rendszer már 1990-ben, ha Pozsgay Imre 1989 január végén nem veti el az ellenforradalmi elméletet és nem nyilvánítja forradalomnak az 1956-os népfelkelést.

Tömörségében is tartalmasnak bizonyul Bíró Zoltán hét lapra rövidített áttekintése a magyar irodalom történetéről. Egyetlen észrevétel kínálkozik, mégpedig a népi irodalommal kapcsolatban. Feltehetően azért került a német szövegben a „népi” elnevezés megfelelőjét, a „populistisch”-t vagy „Populist”-et, mert ezt ma már szerte a világban olyan nézetek és törekvések megjelölésére használják, amikhez a népiségnek semmi köze. Nyugaton néhol majdnem a „fasiszta” szinonimájává vált. De mit csináljon a szegény magyar, ha a német nyelvben a „népi”-re nincs más szó, mint a populista? Bíró Zoltán német szövegében „ungarische soziographische Literatur”, nyelvünkön „magyar szociográfiai irodalom” helyettesíti a népi irodalmat. Szociográfiai irodalom létezik, ebbe tartoznak a falukutató vagy falu-

vizsgáló művek, amelyek a népi irodalom részei, de ez tágabb és gazdagabb, mint a szociográfiai irodalom. A két fogalom nem azonos. A Bíró Zoltán által ebben az összefüggésben említett Illyés Gyula és Németh László írt ugyan szociográfiát is, de az általuk alkotott versek, regények, elbeszélések, útirajzok, esszék, műbírálatok nem szociográfiai irodalom, hanem mind együtt a népi irodalom. Ismervén szemléletét, tudom, hogy Bíró Zoltán is így gondolja. Talán a fordító a hibás. Nekem az a nézetem, hogy ne törődjünk vele, mivé csúfítják el akár nyugaton, akár hazánkban, bármilyen nyelven a populizmus vagy a populista szót, használjuk eredeti és hamisítatlan értelmében, talán egy szép napon elhallgatnak a tudatlan vagy ártó szándékú elferdítők és megtévesztők, a szavak visszanyerik az irodalomtörténetben és a történetírásban gyökeret vert régi jelentésüket.

Fonosságához illő terjedelemben értesülhetünk az állam és a vallás viszonyáról. A szerzők részletes képet festenek a vallási közösségek közelmúltjáról, jelenlegi állapotokról, intézményrendszerükről, a lakosság vallási megoszlásáról és hitéletének alakulásáról. A katolikus egyházzal foglalkozó részt a téma legalaposabb ismerője, Tomka Miklós írta. Szerinte az utolsó felvételében a hívők vallási megoszlása tekintetében. Az erre vonatkozó legutolsó hivatalos adatok az 1949-es népszámlálásból származnak. Azóta csak a Központi Statisztikai Hivatal reprezentatív megkérdezéseire támaszkodhatunk. 1992-ben a megkérdezettek 67,8 százaléka, 1998-ban 57,8 százaléka mondta, hogy római katolikus. Az egyéb vallású hívők esetében is vissza esett az arányszám. Viszont míg 1992-ben 4,8 százalék vallotta magát felekezeten kívülinek, ezek aránya 1998-ig 15,8 százalékra nőtt. Egy másik közvélemény kutatási kérdésre válaszolva 1992-ben a görög katolikusok fele, a római katolikusok 38, az evangélikusok 32 és a reformátusok 28 százaléka nevezte magát gyakorló hívőnek. Érdekesek a katolikus papok számának alakulása. Ez a kommunizmus négy évtizede és a szabaddá vált egyház öt éve után, 1949-től 1995-ig 5040-ről 2644-re, tehát majdnem a felére esett vissza. A papjelöltek száma 1780-ról 450-re, az apácáké 8956-ról 2042-re csökkent. 1989 óta ismét működik 24 férfi és 60 nő szerzetesrend, három szerzetesi kongregációnak mind férfi, mind női kolostora van. Míg Ausztriában minden 506-ik, Németországban minden 390-ik, Belgiumban minden 274-ik hívőre esik egy pap, diakónus, szerzetes testvér, Magyarországon csak minden 1334-ikre. Ez nagyrészt megfelelő intézmények hiányára vezethető vissza. A helyzet azonban állandóan javul, a kilencvenes években szép számban jöttek létre új tan- és nevelőintézetek, több helyütt teológiai fakultások létesültek, sőt 1993/94-től Pázmány Péterrel elnevezett három fakultásos katolikus egyetem is működik.

Ez az új tájékoztató-kötet igen jó szolgálatot tesz a Magyarország iránti érdeklődés növelése és a magyarságra vonatkozó ismeretek további gyarapodása érdekében, kívánatos lenne tehát, hogy az angol és német után más nyelveken is megjelenjenek. ■

* Az első rész lapunk legutóbbi (áprilisi) számának 6. oldalán olvasható.

MÁJUSBAN ÜNNEPELJÜK AZ ÉDESANYÁKAT

Verscsokor Anyák Napjára

FÜSTBEMENT TERV

*Egész úton - hazafelé -
Azon gondolkodám:
Miként fogom szólítani
Rég nem látott anyám?*

*Mit mondok majd először is
Kedvest, szépet neki?
Midőn, mely bölcsőm ringatója,
A kart terjeszti ki.*

*S jutott eszembe számtalan
Szébbnél-szebb gondolat,
Míg állni látásuk az idő,
Bár a szekér szaladt.*

*S a kis szobába toppanék...
Röpiült felém anyám...
S én csüggytem ajkán... szólanul...
Mint a gyümölcs a fán.*

1844

EGY ESTÉM OTTHON

(részlet)

*...Utóbb, midőn a bornak
Edénye kiürült,
Én írogatni kezdtem,
Ő meg nyugonni dült.*

*De ekkor száz kérdéssel
Allott elő anyám;
Felelnem kelle - hát az
Írást abban hagyám.*

*És vége-hossza nem lett
Kérdezgetésinek;
De nekem e kérdések
Olyan jól estenek,*

*Mert mindenik tükör volt,
Ahonnan láthatám:
Hogy a földön nekem van
Legszeretőbb anyám!*

1844

ISTVÁN ÖCSÉMHEZ

(részlet)

*... Légy jó fiú, és gyámoltsad őt.
Vedd vállaidra féltg terheit,
S meglásd, öcsém, az isten megsegít.
S anyánkat, ezt az édes jó anyát,
O Pistikám, szeresd, tiszteld, imádd!
Mi ő nekünk? Azt el nem mondhatom,
Mert nincs rá szó, nincsen rá fogalom;
De megmutatná a nagy veszteség:
Ha elszólná tőlünk őt az ég...*

1844

Petőfi Sándor (1823-1849)

ÉDESANYÁM

*A lelke: lelke. Mélázó, borongó -
És benne sok dal él, titokba szongó,
El nem dalolja, rejtegeti mélyen,
De én szeméből valahogy kinézem.*

*A lelke: bánat! Annyi minden érte.
Nehéz özvegyesség rászakadt fejére,
S míg én betegem, búsan tovább éltem,
Ő imádkozott és szenvedett értem!*

*A lelke lelke! Ó mind nekem adta
Mi benne szín, fény. Én áldom miatta
És el nem sírt könnyűit dalba sírom
És el nem mondott bánatát megírom!*

Juhász Gyula
(1883-1937)

MAMA

*Már egy hete csak a mamára
gondolok mindig, meg-megállva.
Nyikorgó kosárral ölelben,
ment a padlásra, ment serényen.*

*Én még őszinte ember voltam,
ordítottam, toporzékoltam.
Hagyja a dagadt ruhát a masra.
Engem vigyen föl a padlásra.*

*Csak ment és teregetett némán,
nem szidott, nem is nézett énrám
s a ruhák fényesen, suhogva,
keringtek, szálltak a magosba.*

*Nem nyafognék, de most már késő,
most látom, milyen óriás ő -
szürke haja lebben az égen,
kékűtől old az ég vizében.*

József Attila (1905-1937)

Minden Árvák anyja

*Szegény édesanyám
ne sirasson engem,
sohse kérdje szapuláskor:
fehér-e az ingem.*

*Sütéskor-főzéskor:
két orcám piros-e?
Ágyvetéskor: van-e aki
fejem alját vesse?...*

*Fia vagyok akkor,
ha behí egy árvát,
s leülteti a tűz mellé:
szárítsa ruháját.*

*Isten jó leánya
fel is jut a mennybe,
ha feltálat neki, mintha
édesfia lenne.*

*Szennyes ingét hogyha
kimossa fehérre,
szálljon érte áldás mind a
tíz uja hegyére!*

*Ha ágyat vet neki,
ha jól betakarja, -
édesanyám nekem is, ha
minden árvák anyja.*

*Gyámoltsdon minden
kinnal kínre születet
s megtalálja mindig, akít
bennem elveszített.*

Erdélyi József (1897-1978)

ÉDESANYÁM RÓZSAFÁJA

*Édesanyám rózsafája,
Én voltam a legszebb ága
De egy gonosz leszakasztott,
keze között elhervasztott.*

*Édesanyám mondta nekem,
Minek a szerető nékém.
De én arra nem hajlottam.
Titkon szeretőt tartottam.*

*Mindenkinek azt ajánlom
Szerelennél jobb az álom,
Mert az álom nyugalom,
A szeretet szívfájdalom.*

*Édesanyám sok szép szava,
Kire nem hajlottam soha,
Hajlanék én, de már késő,
Hull a könnyem, mint az eső.*

népének

A Szentatya fogadta Jasszer
Arafatot

II.János Pál pápa ismételtelen kifejezésre juttatta a Szentszék szolidaritását a palesztin néppel, amely várakozással tekint jogos elvárásai megvalósítása elé. A kihallgatás előtt aláírták a Szentszék és a Palesztin Felszabadulási Szervezet közötti Alapmegegyezőést, amely hasonló ahhoz, amelyet 1993-ban Izrael Állammal kötött a Szentszék. A legnehezebb-probléma a Szent Város, Jeruzsálem különleges jogállását biztosítani. MK

